

mele. Kuulajale peab jääma mulje, nagu seda igaoperirõlli vokaalsel lahendamisel, et jõutagaradel on ka nende maksimaalse ärakasutamise juures veel reserve. Praegu kippus aga siit-sealt vägisi n. ö. põhi paistma ja vokaalne külg ei suutnud alati sammu pidada sellega, mida nõudis mänguline tegevus. Selle kõrval tuleb aga märkida U. Tautsi häälematerjali ühtlust, küllaldast paindlikkust ja varjundlikkust. mis nii mõnigi kord katsid kinni

ja Haamer. Olgugi, et kujus endas oli tabatud nii mõndagi sellele iseloomulikku, piirdusid need saavutused veel Micaela välise viisandamisega. M. Haameri Micaelas ei helisenud veel küllalt seda «kodu-paikade kungla päikeskiirt», mil-

„CARMENIS“ laulsid NOORED

Nrk m. 158, 6. V 1963. a.

Mitu täissaali on RAT «Estonias» jälginud «Carmeni» etendust, millega kaks kesket osatäitjat Urve Tauts (Carmen) ja Hendrik Krumm (Don Jose) sooritasid oma diplomitöö Tallinna Riikliku Konservatooriumi lõpetamisel.

Teatrisõprade suur huvi etenduste vastu oli igati põhjendatud. On ju «Carmeni» kui üks maailma ooperiloomingu pärlidest ja ikka ennast vaatama ja kuulama kutsunud. Just tänapäeval kõlab selle teose kirglik vabaduspaatos täie jõu ja mõjuvusega.

Kõrvuti «Carmeniga» oli RAT «Estonia» ooperisõprade seekordne huvi üheks põhjuseks küsimus, mille loodetavasti paljud teatrisse ruttajad endale teel sa-lakesi esitasid: kas sünnib «Estoniale» sedapuhku tõeline ja oma «Carmeni»?

Peaosalis Urve Tautsi ja Hendrik Krummi tunneb meie ooperipublik juba mõnda aega. Senised rollid on meid rõõmustanud.

U. Väljaotsa käesolev «Carmeni» lavastus ei pretendeeri no-vaatorilusele. Selles valitseb klassikaline traditsioon ja hea tava oma väljakujunenud remarkide ja misantstseenidega. Küllap on selle põhjuseks lühike ettevalmistusaeg (ainult 4 lavaproovil), veelgi enam aga vajadus anda noortele osatäitjatele kindlad ja selged lähtepositsioonid mõtle-miseks ja selle väljendamiseks laulus ning mängus. Usun, et kõik need, kes on näinud «Carmeni» käesolevat uuslavastust, on tõeliselt rõõmsad, et «Estonia» selle sammu nooruse poole astus.

Kuigi me ei saanud veel igas detaillis viimistletud ja n. ö. lõ-puni ammendatud etendust, kin-nitavad tulemused, et meie oope-

ri andekas järelkasv suudab toime tulla ka säärase nõudliku ülesandega, nagu seda on «Carmeni» lävateotomine.

Kahtlemata oli Carmen osa U. Tautsile tõsiseks ja väga vastu-tavaks loominguks ülesan-deks. Ja tõepoolest. On ju Car-men üks metsosopranite tipprol-le, millest kaalukamat ja keeru-kamat on raske leida. See tead-mine oli noorele kunstnikule suuresti kohustav. Tuleb öelda, et U. Tautsil selle ülesande la-hendamine suures osas õnnestus. Tema Carmen kannab lavastust. Ja see on hinnatav saavutus noo-re näitleja juures. U. Tautsi Carmenil on nii välist kui sees-mist, mis paneb ennast jälgima ja sunnib kohati päris siiralt kaasa elama. Säärased toredaid momente võisime täheldada teise vaatuse stseenis Don Josega ja dramaatilises surmaennustuses kaartidega.

Vähemal määral õnnestus U. Tautsil Carmenit kujutav eksposit-sioon avavaatuses. Siin lööb läbi väline ja tehtu seesmise ja siiralt läbituntu üle.

U. Tautsil jäi põhiliselt vajaka seesmisest tulisusest, tunde in-tensiivsusest ja süütavast kirg-likkusest, sellest peamisest, mis Carmenist teeb Carmenit.

Tundub, et U. Tautsil tuleks lavastaja juhendamisel jätkata tööd rolli terviklikkuse (kõige Carmenile omase keerukuse ja vasturääkivusega) sügavamaks väljatöötamiseks ja viimistlemi-seks. Et noor kunstnik selleks võimeline on, seda tõendasid pal-jud õnnestumised ja kordamine-kud juba seekord.

Tähelepanu tuleks juhtida ka vokaalse kandejõu kindlustami-

pealiskaudsema kuulaja ees puu-dujäägid kandvuse osas.

Hendrik Krummi Don Josest oli palju toredat maapoisist sõduri lihtsakoelisust ja südamlikkust, mis alles Carmenit kirest võidetu-na asendus kõike kaalule pane-va otsustavuse ja peatamatuse-ga ei millegi ees.

Seda kuju sisemist muutumist ja arengut selle üldjoontes suutis H. Krumm esile tuua küllaltki usutavalt ja veenvalt. Vajaka jäi vahet ka siin, nagu Carmenigi puhul, just detailsemast välja-töötusest, terviklikkusest. Detail-ide viimistlemine eeldab aga kunstniku õige tugevat ja jär-jekindlat tööd oma näitlejameis-terlikkuse tõstmisel, ilma milleta ka silmapaistvad vokaalsed anded ei pääse küllaldaselt mõjule.

H. Krummil tuleks pöörata tä-helepanu oma hääle keskmisele registrile. Kui ülal kõlab ta hääl kauni puhta helgiga ja n. ö. hää-lepäraselt, siis keskregister on sellest nii oma värvuselt kui ka karakterilt mõnetigi erinev. Siin annab ennast tooni moodustami-se juures tunda teatav kalduvus tämbri baritoniseerimisele, mis aga hääle ühtlusele ja selle tämbrihõlmele põhiiseloole kah-juks tuleb.

Toreda mulje jättis Tallinna Riikliku Konservatooriumi esi-mese kursuse üliõpilane Illart Orav Escamillona. Ta helisev, selgekõlaline ja paindlik bariton ei haaranud kuulajaid ainuüksi oma puhtvokaalsete eeldustega. Noorel solistil on ka näitlejaeel-dusi. Teater peaks aga varakult mõtlema I. Oravale usaldatavate rollide mitmekesisusele, et siin ei jääks maneeriks Lukaši («Vahva sõdur Svejk») ülespuhutus ja Es-camillo toredooritsemine. Mi-caelana esines noor laulja Maar-

Stseen ooperi esimesest vaatu-sest.

Zuniga — Kalju Räästas, Car-men — Urve Tauts ja Don Jose — Hendrik Krumm.

lisena ta, vastandina Carmenile, Don Josele näib.

Zuniga osas esinenud Kalju Räästal on eeldustega ja küllaltki paindlik häälematerjal, mille-ga liitub hea ja selge diktsioon. Kuna ka tema on alles «kooli-pingis», siis on veel vara rääkida väljakujunenud vokaalsetest võime-test. K. Räästal tuleb pöörata tähelepanu ka oma näitlemis-alaste võimete arendamisele ja süvendamisele. Sõltuvalt lavalis-te kogemuste vähesusest jäi praegu Zuniga rohkem meelde kõrva kui silma kaudu.

Kuigi siin on tehtud kriitilisi märkusi «Carmeni» nooruse kohta, ei tähenda see kaugeltki seda, et üldmulje lavastusest oleks jää-nud hall. Teatrisõbrad lahkusid etenduselt kindla veendumusega.

et «Estonia» seekordne eksperi-ment noorte ja «Carmeniga» en-nast igati õigustas. Etendusel vii-binud külaline Soomest ütles: «Kui teie noored juba nõnda laulavad, mis siis veel meistritelt võib oodata!» Arvan, et sellega tuleb igati nõustuda, olgugi et suures osas just needsamad noo-red praegu «Estonias» esindavad nii noori kui meistreid.

Ei saa märkimata jätta Neeme Järvi järjekordset saavutust nii orkestri osas kui ka kogu ooperi-aparaadi sisukal juhtimisel.

Kokkuvõtteks: jõudu ja püsi-vust lavastuse viimistlemiseks kõikide detailideni, toreda tervi-ku saavutamiseks! Eeldusi sel-leks on.

H. KÕRVITS